

AZLPEN SIOEN ITEMS 2

Actuele
pensioeninformatie
voor klanten van AZL

maart-april 2018

IN HO UD

3

**Tweede evaluatie Wet verevening
pensioenrechten bij scheiding**

8

**Wet waardeoverdracht klein pensioen
deels inwerking getreden**

5

**Evaluatie Wet aanpassing financieel
toetsingskader**

10

Toets naleving Code Pensioenfondsen

11

Kort nieuws

Tweede evaluatie Wet verevening pensioenrechten bij scheiding

Op 8 maart 2018 heeft minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het rapport van de tweede evaluatie van Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (WVPS) aan de Tweede Kamer aangeboden. Hij kondigde een aantal ingrijpende wijzigingen aan. Met die wijzigingen wordt het echter niet eenvoudiger.

WVPS, achtergrond en doel

Vanaf 1995 geeft de WVPS gewezen echtgenoten de mogelijkheid om recht te krijgen op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen van de andere echtgenoot. Dat geldt ook voor gewezen geregistreerde partners. Dat recht kunnen ex-echtgenoten en ex-partners rechtstreeks vestigen op de pensioenuitvoerder. Ex-echtgenoten en ex-partners kunnen er ook samen voor kiezen om het deel van het ouderdomspensioen, samen met het bijzonder partnerpensioen, om te zetten (conversie) in een ouderdomspensioen voor de ex-echtgenoot of ex-partner van de (gewezen) deelnemer.

De achtergrond van de WVPS is dat het ouderdomspensioen ook bestemd is voor echtgenoten en partners die minder gaan werken om zorgtaken op zich nemen. Door dat te doen stellen ze de andere partner in staat door te werken en ouderdomspensioen op te bouwen.

Voor de komst van de WVPS moest de ex-echtgenoot van de (gewezen) deelnemer een vordering instellen om het ouderdomspensioen in de echtscheiding te betrekken. De waarde van de pensioenen werd dan verrekend indien een gemeenschap van goederen werd verdeeld.

Die vordering werd vaak vergeten.

Daarom had de WVPS als doel om te bewerkstelligen dat bij echtscheiding de ex-echtgenoot van de (gewezen) deelnemer geen vordering hoefde in te stellen tegen de (gewezen) deelnemer om het ouderdomspensioen in de echtscheiding te betrekken. Bovendien ging

de WVPS ook gelden als er geen gemeenschap van goederen werd verdeeld.

Eerste evaluatie

Bij de eerste evaluatie in 2007 van de WVPS werd geconcludeerd dat de WVPS het gestelde doel nagenoeg bereikte, maar dat het nog aan bekendheid schortte. Ook toen werden er knelpunten gesignaleerd en oplossingen aangedragen. Het toenmalige kabinet vond een ingrijpende wijziging van de WVPS echter niet noodzakelijk.

Aangekondigde wijzigingen

Minister Koolmees heeft nu de volgende wijzigingen aangekondigd.

- Conversie van ouderdomspensioen en bijzonder partnerpensioen in een eigen ouderdomspensioen voor de ex-echtgenoot of ex-partner van de (gewezen) deelnemer wordt de standaard. Pensioenuitvoerders voeren die uit bij een melding van een echtscheiding of einde van een geregistreerd partnerschap.
- Het bijzonder partnerpensioen wordt berekend over de huwelijksperiode of periode van geregistreerd partnerschap.
- Er komt een uniforme voorgeschreven methode voor conversie. Ook voor premieovereenkomsten en kapitaalovereenkomsten wordt een methode voorgeschreven. Het Actuarieel Genootschap (AG) is verzocht om advies voor die regels op te stellen. De minister zal met het AG en de pensioensector de bruikbaarheid van die regels bezien.
- Bekeken wordt of de grens voor een te verevenen pensioen (nu gelijk aan de afkoopgrens, in 2018 €474,11) in stand moet blijven of kan vervallen.

De minister heeft bevestigd dat de WVPS niet van toepassing wordt op ongeregistreerde partnerschappen. Hij verwacht eind dit jaar de aanpassingen van de WVPS ter consultatie te kunnen voorleggen en om midden 2019 een wetsvoorstel in te dienen bij de Tweede Kamer.

Opmerkingen

Bij de wijzigingen hebben we de volgende opmerkingen.

- Ex-echtgenoten en ex-geregistreeerde partners worden bij einde van hun relatie geconfronteerd met conversie van bijzonder partnerpensioen en een deel van het ouderdomspensioen. In een aantal gevallen zal die conversie niet gewenst zijn. Voor de uitvoering lijkt het daarom raadzaam om een wettelijke periode op te nemen waarbinnen ex-echtgenoten en ex-geregistreeerde partners alsnog op de conversie kunnen terugkomen.
- Ook bij einde van ongehuwd en niet geregistreerd samenleven dient een pensioenuitvoerder een bijzonder partnerpensioen af te splitsen. Dat wordt berekend over de periode dat

de partners samenwoonden. Maar bij ongeregistreerde partnerschappen is die periode niet te bepalen. Dat is namelijk de reden dat de WVPS niet van toepassing wordt op ongeregistreerde partnerschappen. De vraag is daarom of pensioenuitvoerders hierdoor twee wijzen van berekening van bijzonder partnerpensioen moeten gaan hanteren.

- Conversie is nu niet mogelijk in geval van scheiding van tafel en bed. De reden daarvoor is dat het bijzonder partnerpensioen pas wordt afgesplitst na einde van het huwelijk na scheiding van tafel en bed. Bij een scheiding van tafel en bed wordt geen bijzonder partnerpensioen afgesplitst. De vraag is nu of bij scheiding van tafel en bed, wat niet veel voorkomt, toch verevening in stand zal blijven.
- Een opgebouwd partnerpensioen is tegenwoordig uitruilbaar op de pensioendatum voor extra ouderdomspensioen. De vraag is of dat geen reden kan zijn om niet het volledige tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap opgebouwde partnerpensioen als

bijzonder partnerpensioen af te splitsen. In plaats daarvan kan ook de helft van het opgebouwde partnerpensioen worden afgesplitst, net zoals het ouderdomspensioen. Conversie van het volledige tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap opgebouwde partner- en ouderdomspensioen komt immers neer op het toekennen van ongeveer driekwart van de waarde van alle opgebouwde pensioenen.

Evaluatie Wet aanpassing financieel toetsingskader

Per 1 januari 2015 is het huidige financieel toetsingskader (FTK) van kracht geworden middels het in werking treden van de 'Wet aanpassing financieel toetsingskader'. Strekking van de wet was het plegen van noodzakelijk onderhoud aan het FTK. Op verzoek van de Eerste Kamer is eind 2017 onderzocht in welke mate de met deze wet beoogde effecten zijn gerealiseerd. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft daarop Willis Towers Watson (WTW) de opdracht gegeven dit te onderzoeken.

Doel van de wet was het aanpakken van een aantal knelpunten. Het effect van de wet op deze knelpunten komt in het rapport van WTW aan bod. De evaluatie heeft nadrukkelijk geen betrekking gehad op onderdelen van het FTK die niet zijn gewijzigd of ingevoerd met de wet, maar wel (al dan niet gelijktijdig) zijn aangepast. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de aanpassing van de maximaal te hanteren parameters, wijziging van het standaardmodel voor bepaling van het vereist eigen vermogen en wijziging van de UFR methodiek.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van geaggregeerde data van DNB over alle pensioenfondsen die in 2015 actief waren en dat nog steeds zijn. Verder heeft WTW vertegenwoordigers van 22 pensioenfondsen geïnterviewd, alsmede vertegenwoordigers van sociale partners, toezichthouders, wetenschappers en adviseurs (hierna: de respondenten).

Beleidsdoel 1

Abrupte, omvangrijke kortingen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen, zonder noodzakelijke herstelmaatregelen uit te stellen.

Het eerste deel van het doel, het voorkomen van abrupte omvangrijke kortingen, is grotendeels bereikt, concludeert WTW. De herstelplan-systematiek is bij de aanpassing van het FTK gewijzigd. Allereerst is de looptijd een voortschrijdende periode geworden, van steeds opnieuw tien jaar, in plaats van een looptijd van 15 jaar die eindig is. Deze aanpassing, en dan met name het korter worden van de looptijd, heeft als doel dat pensioenfondsen herstelmaatregelen minder lang voor zich uitschuiven. Daarnaast is de periode waarin het fonds in dekkingsstekort (i.e. dekkingsgraad onder de minimaal vereiste dekkingsgraad) 'mag' verkeren juist verruimd van drie jaar naar vijf jaar en mogen eventuele noodzakelijke kortingen gespreid worden over de looptijd van het herstelplan (maximaal tien jaar). Aangezien er sinds de inwerkingtreding van het huidige FTK nauwelijks kortingen hebben plaatsgevonden, hebben deze aanpassingen hun doel bereikt, aldus de onderzoekers.

Over het tweede deel van het doel, het voorkomen van uitstellen van herstelmaatregelen, is men echter minder positief. Voor veel fondsen is het (over) rendement een belangrijk aspect in het herstelplan. Om herstelmaatregelen te voorkomen wordt door veel fondsen uitgegaan van de maximaal toegestane rendementen. Motivatie hierbij is veelal ingegeven door het feit dat korting een uiterste noodmaatregel dient te zijn. Inherent hieraan is echter dat

herstelmaatregelen worden uitgesteld, zodra de veronderstelde rendementen niet daadwerkelijk behaald worden. Hierbij komt dan de evenwichtige belangenbehartiging in het gedrang. De aanpassing van de herstelplan-systematiek draagt volgens het onderzoek niet bij aan het voorkomen van uitstel van herstelmaatregelen. Deze aanpassing vergroot juist de kans dat er sprake is van een (dekkings)tekort.

Het minder snel en minder ingrijpend korten is in het voordeel van ouderen in het pensioenfonds. Daarom wordt bij dit onderdeel tevens de aangepaste regelgeving met betrekking tot toeslagverlening betrokken. Deze aanpassing is namelijk in het voordeel van jongeren, omdat voorwaardelijke toeslagverlening binnen het huidige FTK minder snel wordt toegestaan dan daarvoor en daarnaast ook toekomstbestendig moet zijn (dus minder groot van omvang). De meeste fondsen en overige respondenten zijn het doorgaans eens met dit beginsel en met het feit dat dit tezamen met de aangepaste herstelplansystematiek moet worden beoordeeld. Sommige fondsen zijn echter wel van mening dat toeslagverlening al bij een kleiner eigen vermogen toegestaan moet worden.

Beleidsdoel 2

Tegengaan spagaat in beleggingsbeleid tussen gerichtheid op toeslagverlening en nominale zekerheid.

De meeste fondsen voeren een regeling uit die zowel nominale zekerheid nastreeft als een voorwaardelijke toeslagverlening. Een spagaat in het beleggingsbeleid is inherent aan het hybride karakter van die regelingen.

WTW concludeert dat de wijziging van de herstelplansystematiek bij heeft gedragen aan het gestelde doel. Doordat het einde van de looptijd van het herstelplan niet (meer) dichterbij komt, wordt voorkomen dat fondsen over moeten gaan tot het verlagen van het risicoprofiel.

Daarnaast is hiertoe ook de mogelijkheid geboden aan fondsen die reeds bij het begin van dit FTK in tekort zaten, eenmalig het risicoprofiel te vergroten. Deze maatregel wordt door fondsen overwegend positief bevonden. Zij vinden zelfs dat deze maatregel, onder voorwaarden, best zou mogen worden verruimd. De toezichthouder is echter van mening dat deze eenmalige optie zou moeten worden beëindigd

Het is de vraag of de spagaat in het FTK wel kan worden weggenomen, gegeven het karakter van de onderliggende regelingen.

Beleidsdoel 3

Meer stabiliteit bij financiële sturing.

Wederom wordt hierbij de gewijzigde herstelplansystematiek aangehaald, die als positief worden ervaren. Ook de wijzigingen in de toeslagsystematiek spelen een rol. Uitzonderingen daargelaten hebben deze wijzigingen ervoor gezorgd dat fondsen gemiddeld bij dekkingsgraden tussen 90% en 110% niet hoeven te korten en niet mogen indexeren.

Daarnaast heeft het invoeren van de beleidsdekkingsgraad (het gemiddelde van de laatste twaalf maanddekkingsgraden) ervoor gezorgd dat de dekkingsgraad, en daarmee tevens het wel/niet korten, minder afhankelijk is van dagkoersen. Echter, de onderzoekers geven aan dat de afhankelijkheid minder is afgenomen dan men had gehoopt. Met name omdat uiteindelijk een door te voeren korting nog steeds gebaseerd is op de feitelijke dekkingsgraad. De meeste respondenten vinden dit een terechte consequentie van de gekozen herstelplansystematiek, daar de feitelijke dekkingsgraad de beste voorspeller is van de beleidsdekkingsgraad.

Het invoeren van de verplichting tot het publiceren van de reële dekkingsgraad, op basis van de voorgeschreven definitie, wordt door alle geïnterviewden als negatief beoordeeld. Averechtse consequentie van de invoering is zelfs dat fondsen die een reële dekkingsgraad kenden, die veelal afweek van de wettelijke definitie, deze om verwarring te voorkomen niet meer bijhouden.

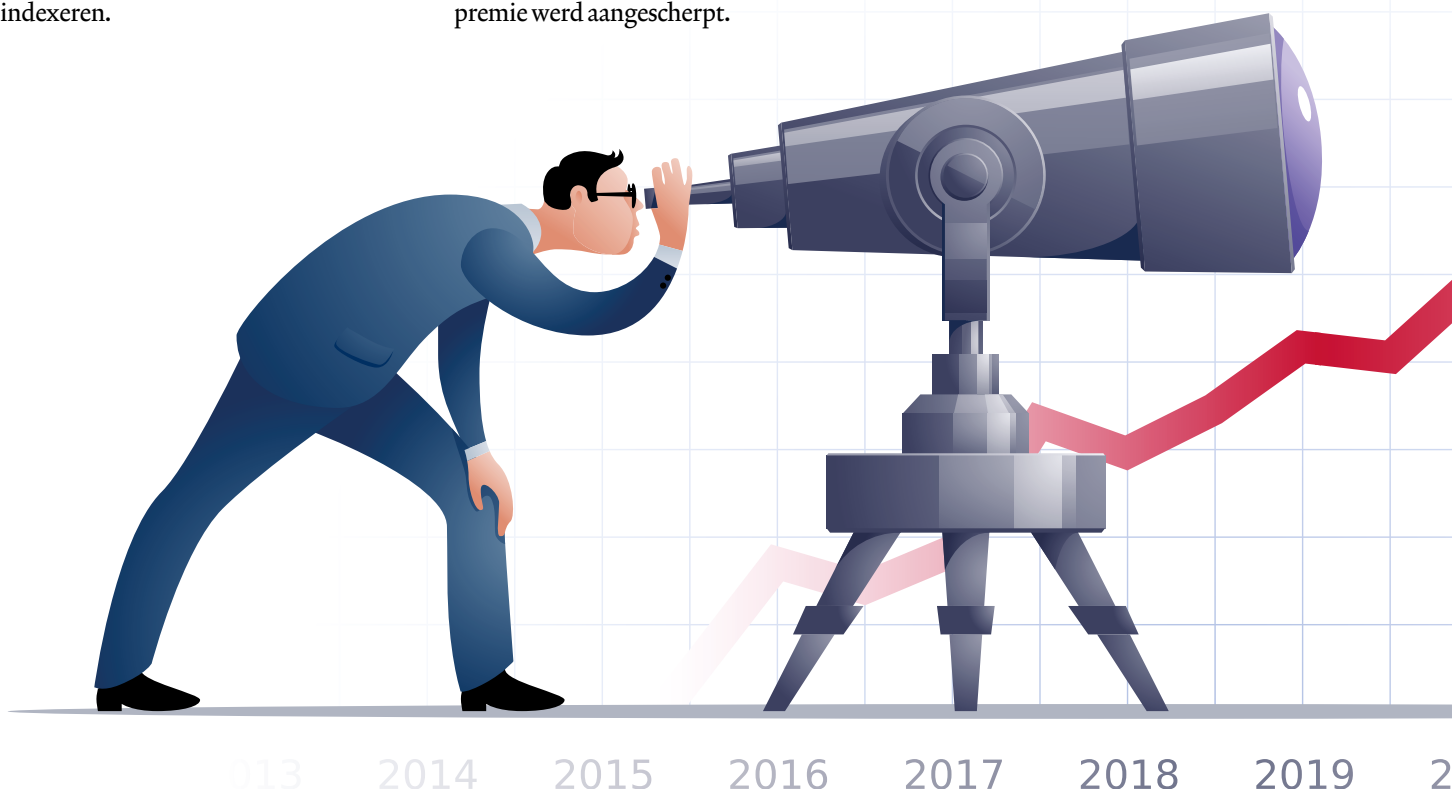
Beleidsdoel 4

Stabiele pensioenpremies.

De wijziging van het FTK omvatte twee maatregelen om meer stabiele pensioenpremies te bewerkstelligen. De premiedekkingsgraadeis kwam te vervallen en de methodiek voor demping van de kostendeekkende premie werd aangescherpt.

Het vervallen van de premiedekkingsgraadeis, waarbij de premiedekkingsgraad minimaal 105% moest bedragen bij fondsen in dekkingstekort, is als positief ervaren, gegeven het beoogde doel. Dit stelt namelijk fondsen met een dekkingstekort wel in staat om over te stappen op een gedempte premie. De onderzoekers concluderen wel dat hiermee tevens de premiedekkingsgraden sinds de invoering van het FTK (verder) zijn gedaald. Indien er lange tijd (groot) verschil bestaat tussen de premiedekkingsgraad en de dekkingsgraad van het fonds, dan zou dit in strijd kunnen zijn met het principe van evenwichtige belangenbehartiging en het nastreven van nominale garanties, stellen de onderzoekers verder.

De methodiek van rendementsdemping van de kostendeekkende premie is op twee aspecten gewijzigd. De veronderstelde rendementen op vastrentende waarden moeten voor vijf jaar worden vastgezet en er moet rekening gehouden worden met voorwaardelijke indexatie (voor zover de waarde ervan hoger is dan de solvabiliteitsopslag). Op deze manier hebben wijzigingen in de marktrente, waarop het rendement op vastrentende waarden is gebaseerd, niet direct impact op de premie en kan de premie ook bij hanteren van verwacht rendement voor langere tijd stabiel blijven.

Beleidsdoel 5

Pensioenfondsen moeten hun financiële beleid op voorhand duidelijk maken (een ‘compleet contract’).

Met dit doel is beoogd aan de deelnemers duidelijk te maken dat aan pensioenopbouw risico's kleven en op welke wijze deze risico's bij hen neer kunnen slaan.

Bijna alle fondsen vinden de ontwikkeling van het ‘completer’ maken van contracten een goede ontwikkeling. Er zijn echter ook fondsen die aangeven meer beleidsruimte te wensen om naar eigen inzicht te kunnen handelen, uiteraard binnen de mogelijkheden van de wet.

Onderdeel van het financiële beleid is dat nu in veel gevallen redelijk vastligt wat de consequenties van een (langdurige) slechte financiële positie is. Veelal is goed duidelijk wanneer en op welke wijze moet worden gekort. Bij een (langdurig) goede financiële positie is dat veel minder evident. Fondsen geven aan daarbij op (soms administratieve, maar veelal fiscale) belemmeringen te stuiten, bijvoorbeeld indien men beleid wil opstellen voor het inhalen van indexaties en herstellen van eerder doorgevoerde kortingen. Fiscale regelingen namelijk dat indexaties en kortingen alleen mogen worden hersteld voor zover deelnemers daadwerkelijk getroffen zijn door deze maatregelen (het zogeheten ‘gesloten’ principe). Respondenten geven daarbij

aan dat minder strikte regelgeving voor het herstellen van doorgevoerde kortingen zou kunnen leiden tot minder terughoudendheid in het doorvoeren van kortingen.

De introductie van de risicohouding, en het verplichte overleg tussen fondsbestuur, sociale partners en fondsorganen, wordt grotendeels als positief ervaren. Veelal wordt hierbij de haalbaarheidstoets als basis gebruikt. Over de haalbaarheidstoets zelf zijn de fondsen erg kritisch. De onderzoekers geven aan sommige onderdelen van de kritiek te herkennen, maar zien daarnaast de haalbaarheidstoets als zinvol middel om pensioenresultaten van jaar op jaar en van verschillende fondsen met elkaar te kunnen vergelijken.

Conclusies SZW

In de brief, waarmee SZW het rapport aanbiedt aan de Tweede Kamer, is geconcludeerd dat de uitkomsten van het onderzoek uitwijzen dat met de aanpassing van het FTK de beoogde doelen in belangrijke mate zijn gerealiseerd. Er zijn echter ook, bij de meeste doelen, keerzijdes genoemd.

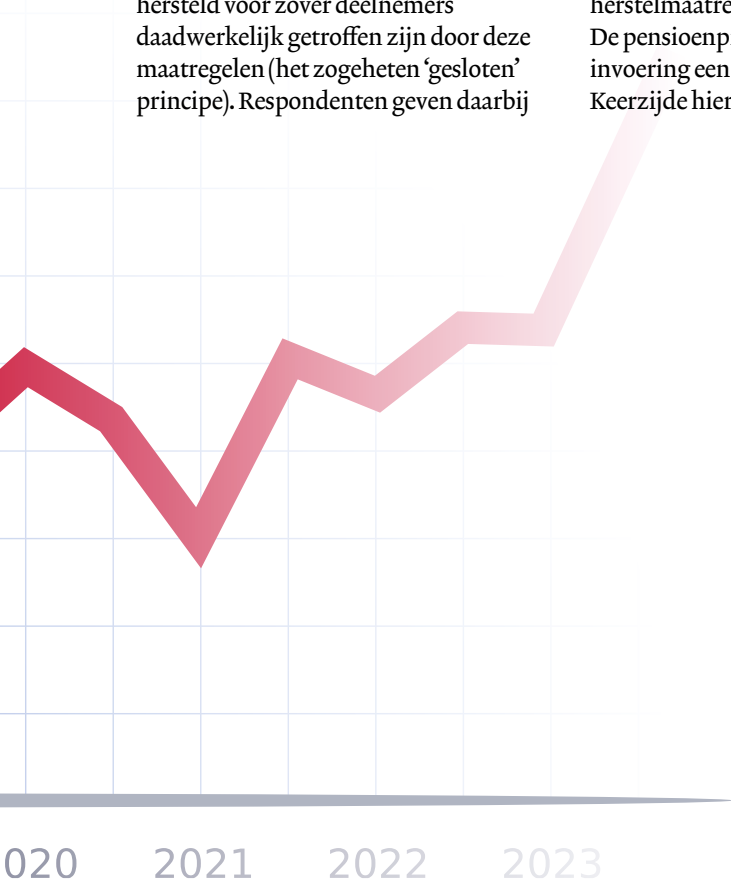
Er zijn sinds de invoering van het FTK in 2015 nauwelijks kortingen geweest. De keerzijde is, dat fondsen met een dekkingstekort lang kunnen afzien van herstelmaatregelen.

De pensioenpremies laten sinds de invoering een stabiel beeld zien. Keerzijde hierbij is dat premie-

dekkingsgraden dalen, waarbij –indien dit lang aanhoudt– de evenwichtige belangenafweging in het gedrang kan komen.

Enkele vragen die in het onderzoek van WTW worden opgeroepen in het kader van de herstelplansystematiek en regels voor toekomstbestendige indexatie bijvoorbeeld, hangen nauw samen met de beoogde vernieuwing van het pensioenstelsel. Op die vragen wordt nu nog niet ingegaan. De uitkomsten van het onderzoek die hier betrekking op hebben, neemt SZW mee bij de voorstellen voor de vernieuwing van het stelsel. Dat voorkomt dat vooruitgelopen wordt op zaken waar nog overleg over moet plaatsvinden.

Van de minder fundamentele zaken, waar de respondenten kanttekeningen bij plaatsten, wordt onderzocht of de inrichting van het FTK effectiever en doelmatiger kan. Hierbij gaat het met name om technische bezwaren bij bijvoorbeeld de haalbaarheidstoets (technische vormgeving), de reële dekkinggraad (berekening) en de beleidsdekkinggraad (reikwijdte).

Wet waarde-
overdracht klein
pensioen deels
inwerking getreden

De onderdelen van de 'Wet waardeoverdracht klein pensioen', die op 22 december 2017 in het Staatsblad is gepubliceerd, treden op twee tijdstippen in werking. In dit artikel geven we aan wanneer welke onderdelen in werking treden en welke keuzes pensioenfondsen hebben.

Per:	Is het volgende geregeld:	Onder deze voorwaarden:
1 maart 2018:	Bij internationale waardeoverdracht is instemming nodig van de ex-partner met recht op een verevend pensioen.	
	Bij verhoging van de pensioenrichtleeftijd kunnen pensioenen collectief worden omgezet zonder dat deelnemers daar bezwaar tegen kunnen maken.	De nieuwe leeftijd is de pensioenrichtleeftijd uit de Wet op de loonbelasting 1964. Het is mogelijk om het pensioen te vervroegen naar de oorspronkelijke ingangleeftijd. De vervroegingsfactoren voor die vervroeging zijn vastgesteld zonder rekening te houden met selectie.
	Ex-partners van (gewezen) deelnemers met geconverteerde pensioenen hebben recht op waardeoverdracht daarvan.	De pensioenovereenkomst kent dat recht.
1 januari 2019:	Afkoop van kleine pensioenen (onder de afkoopgrens van € 474,11) zonder instemming van de gewezen deelnemer vervalt.*	
	Kleine pensioenen kunnen automatisch overgedragen worden.	De gewezen deelnemers is bij een andere pensioenuitvoerder (pensioenfonds, verzekeraar of premie pensioeninstelling) pensioen gaan opbouwen.
	Hele kleine pensioenen (€2,00 of minder per jaar) vervallen bij einde deelneming.	Pensioenfondsen nemen vanaf 2019 in hun bestuursverslag de totale waarde van vervallen pensioen op en de bestemming daarvan.

Een klein pensioen dat bij einde deelneming voor 2018 is ontstaan en dat kleiner is dan de afkoopgrens kan afgekocht worden na einde deelneming. Dat kan dan in een periode van zes maanden die start twee jaar na einde deelneming. Hiervoor is geen instemming van de gewezen deelnemer nodig.*

Keuzes van pensioenfondsen over:	
Heel kleine pensioenen (kleiner dan € 2)	Vóór 1 januari 2019 ontstaan: Het fonds kan ervoor kiezen deze te laten vervallen. Het fonds kan bepalen welke bestemming er aan dit geld gegeven wordt.
	Vanaf 1 januari 2019 ontstaan: (De aanspraak vervalt van rechtswege.) Het fonds kan bepalen welke bestemming er aan dit geld gegeven wordt.
Kleine pensioenen (groter dan € 2, maar kleiner dan de afkoopgrens):	Vóór 2018 ontstaan: Het fonds kan ervoor kiezen deze pensioenen automatisch over te dragen. Het fonds kan ervoor kiezen deze pensioenen af te kopen. Hiervoor is instemming van de deelnemer nodig.* Het fonds kan ervoor kiezen deze pensioenen te laten staan.
	Vanaf 2018 ontstaan: Het fonds kan ervoor kiezen deze pensioenen automatisch over te laten dragen als de gewezen deelnemers bij een andere pensioenuitvoerder (pensioenfonds, verzekeraar of premie pensioeninstelling) pensioen gaan opbouwen. Het fonds kan ervoor kiezen deze pensioenen af te kopen. Hiervoor is instemming van de deelnemer nodig. Het fonds kan ervoor kiezen deze pensioenen te laten staan. Voor tijdige uitvoering is het wenselijk dat fondsen vóór 2019 besluiten welke keuze ze maken.

Het pensioenfonds moet binnenkomende waardes van kleine pensioenen accepteren, ook al besluit het pensioenfonds zelf de waardes van kleine pensioenen niet over te dragen.

* Waarschijnlijk wordt in de 'Verzamelwet Pensioenen 2018' geregeld dat voor afkoop van kleine pensioenen die in 2017 zijn ontstaan gedurende zes maanden na twee jaar na einde deelneming geen instemming nodig is. Dat staat nu niet in de Pensioenwet.

Toets naleving Code Pensioenfondsen

In opdracht van de **Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen** heeft het **Instituut voor Ondernemingsrecht (IvO)/ Center for Financial Law & Governance (ICFG)** van de **Erasmus Universiteit Rotterdam** over het boekjaar 2016 een onderzoek gedaan naar de naleving van de **Code Pensioenfondsen (de Code)**. De **Monitoringscommissie** doet een aantal aanbevelingen.

De Code kent 83 normen, die geheel of gedeeltelijk kunnen worden nageleefd. Pensioenfondsen hoeven niet te rapporteren over de Code wanneer zij de normen naleven. Een klein aantal fondsen rapporteert dat wel. Pensioenfondsen die normen uit de Code niet naleven moeten hierover altijd rapporteren. De Code kent namelijk het beginsel 'pas toe of leg uit'. De gemiddelde naleving van de normen uit de Code door het aantal onderzochte pensioenfondsen is 92,6%. Daarvan is 72% verondersteld, omdat een groot deel van de pensioenfondsen niet over de Code rapporteert. 169 van de 205 onderzochte pensioenfondsen leeft tussen de 90% en 100% van alle normen in de Code na. 32 pensioenfondsen leven tussen de 80% en 90% van alle normen na. Slechts 4 pensioenfondsen kennen een nalevingspercentage van minder dan 80%.

Diversiteitsnormen

Het minst goed nageleefd worden de diversiteitsnormen. Bijna de helft van het aantal onderzochte pensioenfondsen heeft niet ten minste 1 vrouw of man en ten minste 1 persoon jonger dan 40 jaar in het bestuur, verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan. Een klein aantal pensioenfondsen geeft aan dat dat het gevolg is van afwijkend eigen beleid. Aan de normen vastlegging en evaluatie van het diversiteitsbeleid worden door 11, respectievelijk 15% van de onderzochte pensioenfondsen niet voldaan.

De **Monitoringscommissie** dringt aan op concrete stappen en doet daarvoor aanbevelingen. De aanbevelingen zijn gebaseerd op de volgende situaties waarin de **Monitoringscommissie** constateerde dat de naleving wel goed was.

1. Een actieve rol voor de voorzitter van het bestuur.
2. Een persoonlijke benadering van mogelijke kandidaten die bijdragen aan de diversiteitsdoelstellingen.
3. Voortdurend verzoeken om diversiteit bij voordragende organisaties.
4. De start van een kweekvijver/het introduceren van een aspirant bestuurslidmaatschap waarbij het fonds voortdurend aandacht schenkt aan betrokkenheid en doorzettingsvermogen van/bij de beoogde kandidaten.
5. Een continu zoeken naar mogelijke kandidaten ongeacht of er vacatures ontstaan en/of worden verwacht.
6. Zorg dat bij werving van nieuwe bestuurders/beleidsbepalers ook vrouwelijke kandidaten op de long- en shortlist staan.
7. Duidelijk in de profielschets en in de verkiezingsoproep opnemen dat voorkeur uitgaat naar een diverse samenstelling en dat daartoe met name ook vrouwen worden uitgenodigd om zich kandidaat te stellen.
8. Beoordelen van profielen van functies door jongeren en vrouwen en opname van het diversiteitsbeleid in het profiel van het hele bestuur.
9. Overleg met voordragende organisaties over invulling van vacatures conform de diversiteitsdoelstellingen van het fonds.
10. Inschakeling van een wervingsbureau met specifieke kennis en kunde met een nadruk op de elkaar aanvullende competenties.

Pensioenfondsen geven in de enquête ook aan dat de Code bij een aantal onderwerpen geen rol speelt. Dat geldt met

name bij verantwoord beleggen en het beloningsbeleid. De Commissie roept daarom het intern toezicht van pensioenfondsen op om de Code bij de uitoefening van haar taak te betrekken.

Aanbevelingen

De Commissie doet naar aanleiding van het rapport de volgende aanbevelingen

- breng de Code regelmatig onder de aandacht
- inspanningen op het gebied van diversiteit zijn gewenst
- het intern toezicht dient over de Code in gesprek te gaan met het bestuur
- de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid dienen tot een helderde rubricering te komen en teksten te verduidelijken en na te denken over een beperking van de Code tot de achterliggende principes
- ontwikkel een internetapplicatie waarin pensioenfondsen hun wijze van naleving van de Code kunnen registreren.

Tweede Kamerlid Van Weyenberg van D66 heeft erop aangedrongen om diversiteit bij wet af te dwingen.

De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen. In die motie verzoekt de Tweede Kamer de regering om in het gesprek met de pensioensector over het rapport en de aanbevelingen de mogelijkheid te bespreken om de sector

- te laten monitoren welke vacatures in pensioenfondsbesturen vrijkomen en
- bij te laten houden hoe vaak die vacatures vervuld worden door een vrouw of iemand onder de 40, en
- hierover de komende twee jaar halfjaarlijks te laten rapporteren.

Voor pensioen naar de notaris of advocaat

Personen die op of na 1 januari 2018 trouwen, of hun partnerschap laten registreren, hebben automatisch een beperkte gemeenschap van goederen. Die geldt slechts voor vermogen dat tijdens het huwelijk wordt opgebouwd. Aanstaaende echtgenoten en geregistreerde partners zullen de mogelijkheid krijgen om bij de burgerlijke stand te opteren voor een algehele gemeenschap van goederen. Zij hoeven daarvoor niet naar de notaris. Voor afspraken die afwijken van de wettelijke regelingen voor pensioen blijft de gang naar notaris of advocaat echter wel noodzakelijk.

Pan Europees Persoonlijk Pensioen (PEPP)

Het concept van de Europese Commissie voor de verordening voor PEPP zou een inbreuk op de Nederlandse taakafbakening betekenen. Een pensioenfonds kan op grond van het concept buiten de pensioenovereenkomst tussen werkgever en werknemer om zelfstandig een PEPP aan consumenten in Europa aanbieden.

De rapporteur van het Europees Parlement, de Nederlandse Sophie in 't Veld, heeft een aanpassing van de verordening voorgesteld op grond waarvan levensverzekeraars en premiepensioeninstellingen (PPI's) een PEPP kunnen aanbieden en pensioenfondsen niet. Voor PPI's zou dat nieuw zijn.

De Pensioenfederatie ziet de openstelling van PEPP voor PPI's als een inbreuk op de Nederlandse taakafbakening en wenst geregeld te zien dat de lidstaten zelf uitmaken wie een PEPP kunnen aanbieden.

Voor levensverzekeraars is het aanbieden van producten aan consumenten niet nieuw. Wel nieuw zou zijn dat de verzekeraar geen enkel risico met het product loopt. Nu draagt een verzekeraar in zekere mate een risico bij verzekeringen op basis van beleggingen, om te voldoen aan het voorschrift dat er een risico mee moet worden afgedekt.

De Raad van State en nettopensioen

De Tweede Kamer heeft de nota van wijziging van het voorstel tot de 'Wet fuserende bedrijfstakpensioenfondsen' ter advies voorgelegd aan de Raad van State. De nota van wijziging houdt het voorstel in om het mogelijk te maken dat deelnemers die bij pensioenfondsen nettopensioen opbouwen met het beleggingskapitaal voor nettopensioen kunnen shoppen.

Nu mogen ze dat alleen als een pensioenfonds de mogelijkheid van of een vaste uitkering of een variabele uitkering biedt.

De Raad vindt het voorstel om de volgende redenen verantwoord. Nettopensioen onderscheidt zich fundamenteel van basispensioen. Bij basispensioenregelingen en vrijwillige regelingen bij pensioenfondsen is er sprake van solidariteit. Volgens de Raad speelt die solidariteit geen rol bij nettopensioenregelingen. Bij nettopensioenregelingen gaat het weliswaar om een vrijwillige regeling, maar nettopensioen kent ook regels voor fiscale hygiëne en aparte rekenregels. Daardoor kan overdracht van nettopensioenkapitaal volgens de Raad geen negatieve gevolg hebben op de solidariteit binnen het pensioenfonds.

De voorwaarden voor fusie tussen bedrijfstakpensioenfondsen, het eigenlijke onderwerp van het wetsvoorstel, stuiten echter op veel kritiek in de Tweede Kamer. Dat leidt minstens tot vertraging in de behandeling van het wetsvoorstel en daarmee van de komst van de extra shopmogelijkheid.

Niet opgevraagde pensioenen

Na berichten in de pers vorig jaar heeft de Pensioenfederatie aan haar leden gevraagd aandacht te schenken aan de niet opgevraagde pensioenen. Nu is de handreiking verschenen.

De Pensioenfederatie vindt het wenselijk dat de pensioensector er duidelijk voor kiest om niet opgevraagde pensioenen op verzoek coulanchehalve alsnog uit te keren, onder de volgende voorwaarden:

- uitbetaling geschiedt in beginsel alleen op verzoek van (en aan) de partner en/of kinderen van de gewezen deelnemer, niet aan andere erfgenamen;
- het verzoek moet binnen vijf jaar na het overlijden van de deelnemer zijn gedaan. Deze termijn sluit aan bij de reguliere wettelijke verjaringstermijn, zodat de voorziening daarna ook kan vrijvallen.

Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek bepaalt de premieverdeling

Deelname aan de Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek (PMT) is verplicht gesteld voor de bedrijfstak. PMT heeft een pensioenreglement vastgesteld in overeenstemming met de pensioenovereenkomst tussen de werkgevers en werknemers in de bedrijfstak. Volgens het pensioenreglement bepaalt het bestuur van PMT de verdeling van de pensioenpremie tussen werkgever en werknemer. PMT heeft ook een uitvoeringsreglement opgesteld, waarin conform artikel 25 van de Pensioenwet de bijdrage van de werkgever en de werknemer is vastgelegd.

BOVAG sloot echter een 'Principe-akkoord in de Motorvoertuigen- en Tweewielerbranche', een cao voor een deel van de branche die bij PMT was aangesloten. Daarin kwamen partijen een andere premieverdeling overeen. BOVAG verzocht PMT om de premieverdeling in het Principe-akkoord' te respecteren.

Omdat PMT dat weigerde spande BOVAG een procedure tegen PMT aan en stelde uiteindelijk cassatie bij de Hoge Raad in, nadat het Hof in hoger beroep PMT bevoegd had verklaard tot vaststelling van de premie.

De Hoge Raad bepaalde dat als het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement aan het bestuur van het bedrijfstakpensioenfonds de bevoegdheid verlenen de verdeling van de pensioenpremie tussen werkgevers en werknemers vast te stellen, voor individuele werknemers en werkgevers en voor afzonderlijke werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties geen ruimte bestaat om zelfstandig een andere verdeling van de pensioenpremie overeen te komen.

We merken op dat het arrest betrekking heeft op de situatie bij PMT. Sommige pensioenreglementen verwijzen voor de verdeling van de pensioenpremie tussen werkgever en werknemer naar de cao of arbeidsovereenkomst. Het arrest heeft op die situatie geen betrekking.

Geen persoonlijke potjes maar zachte rechten?

In de Sociaal Economische Raad lijken de persoonlijke potjes voor pensioen van tafel te zijn en vervangen door het reële pensioencontract. Punt van discussie daarbij is welke rentevoet reëel is voor het vaststellen van de omvang van de verplichtingen.

Ondertussen discussieert de Tweede Kamer over een tijdelijke verhoging van de huidige discontovoet bij de behandeling van het Initiatiefvoorstel-Van Rooijen 'Tijdelijke wet aanpassing disconteringsvoet'.

Bezwaar tegen Europees toezicht en financiering

De Europese Commissie heeft voorstellen gedaan om de marktintegratie te versnellen. De EC vindt dat het toezicht op de Europese verzekerings- en pensioenmarkt meer op een lijn moet worden gebracht bij de 'European Insurance and Occupational Pensions Authority' (EIOPA) om verschillen in nationale toezicht te voorkomen. De EC wil daarom het directe toezicht op bepaalde kapitaalmarkten uitbreiden. Naast openbare financiering van dat toezicht, door lidstaten en de EC, moeten ook marktpartijen een deel van de financiering op zich nemen.

De vertegenwoordiger van pensioenfondsen in Europa PensionsEurope (PE) heeft daar bezwaren tegen geuit. PE zet vraagtekens bij de noodzaak van het op een lijn brengen van toezicht, omdat pensioenen nationaal geregeld zijn. Daarnaast is PE tegen gedeeltelijke financiering van Europees toezicht door pensioenfondsen, omdat die niet onder Europees toezicht staan. Bovendien kunnen lidstaten het zicht op het budget van Europese toezichthouders verliezen, als dat deels door de pensioenfondsen wordt opgebracht en niet door openbare financiering.

Data voor de Europa

De Europese Centrale Bank (ECB) kan op grond van de Verordening van de ECB van 26 januari 2018 'voor wat betreft statistische rapportagevereisten voor pensioenfondsen (ECB/2018/2)' statistische rapportages van pensioenfondsen verlangen.

Pensioenfondsen leveren die aan via de nationale toezichthouders. Het format voor aanlevering is voorgeschreven. Nationale toezichthouders kunnen vrijstelling verlenen aan kleine pensioenfondsen, als andere pensioenfondsen in een kwartaal 85% van de activa van pensioenfondsen in een lidstaat aanhouden. Vrijstelling van de rapportageplicht kan ook verleend worden aan pensioenfondsen met minder dan €25 miljoen belegd vermogen of minder dan 100 deelnemers in een kwartaal.

Pensioenfondsen met een vrijstelling dienen wel op jaarbasis bepaalde data door te geven, zoals de totale activa uitgesplitst naar schuldbewijzen, deelnemingen, aandelen of rechten van deelneming in beleggingsfondsen en overige vorderingen/schulden.

Beheersing van risico's bij uitbesteding

De Nederlandsche Bank heeft onderzoek gedaan naar de beheersing van risico's (zoals continuïteit bedrijfsvoering, kwaliteit, gegevensbescherming en compliance) bij uitbesteding door pensioenfondsen. Die risico's worden nog niet voldoende beheerst bij een groot deel van de onderzochte pensioenfondsen. Niet alle uitbestedingsketens zijn volledig zichtbaar.

Ook is een deel van de pensioenfondsen er niet mee bekend dat ze uitbesteding in de cloud tijdig bij DNB moeten melden.

DNB bouwt aan een Digitaal Loket Uitbesteding. Pensioenfondsen kunnen bij dit loket in de nabije toekomst hun meldplicht voldoen.

Wij merken op dat op grond van IORP II pensioenfondsen uitbesteding van beheer en functies dienen te gaan melden.

Aanbevelingen voor een Europees duurzaam financieel systeem

De 'EU High-Level Group on Sustainable Finance' heeft in een rapport aanbevelingen gedaan om te komen tot een overkoepelend en samenhangend EU-plan voor een duurzaam financieel systeem. Pensioenfondsen zouden zich tot hun deelnemers moeten richten om hun voorkeuren hierbij te peilen en om hun beleggingsbeleid mede daarop te baseren. Het toezicht zou zich daar ook over moeten gaan uitstrekken.

Internationale digitale toegang

Burgers en bedrijven moeten de mogelijkheid hebben om via hun eigen nationale digitale overheidsstelsel toegang te krijgen tot het digitale overheidsstelsel van andere lidstaten. Dat gaat ook gelden voor elektronische toegang tot pensioenfondsen in Nederland. Dat geldt op grond van de verordening Nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 'betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/E' (eIDAS).

De Pensioenfederatie gaat ervan uit dat deze plicht ingaat op 1 januari 2019 en roept pensioenfondsen op zich daarop voor te bereiden.

Internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) voor pensioenfondsen

De Pensioenfederatie wil met de overheid en maatschappelijke organisaties komen tot een convenant voor verantwoord beleggen voor pensioenfondsen. De uitgangspunten daarvoor zullen worden gebaseerd op:

- de normen voor Verantwoord Beleggen in de Code Pensioenfondsen, alsmede de wettelijke bepalingen;
- OECD-richtlijnen;
- Principes voor Verantwoord Beleggen van de Verenigde Naties (UNPRI);
- Guiding Principles inzake bedrijven en mensenrechten van de Verenigde Naties (UNGPs).

Colofon

Uitgever AZL N.V. / Postbus 4471 / 6401 CZ Heerlen

T 088 - 116 2000 / I www.azl.eu

Redactie Maurice Sarton en Monique van Run.

Vormgeving/opmaak Martin Huijnen.

Fotografie Shutterstock.com.

Oude(re) uitgaven van de Pensioenitems en andere publicaties kunt u raadplegen via: <http://www.azl.eu/pensioenkennis/pensioenitems/>